

Inför din utbildning till maskin- eller kranförare

TYA är ett samarbetsorgan mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom transportbranschen. TYA-SKOLAN är vår enhet för utbildning. Skolan har en mycket omfattande kursverksamhet, främst inom arbetsmiljö och yrkeskompetens.

INFÖR UTBILDNINGEN

För att din utbildning ska bli så effektiv som möjligt är det viktigt att du och din instruktör har en god bild av dina förkunskaper. I detta häfte ska du därför markera de alternativ som bäst överensstämmer med dina nuvarande kunskaper – för att ni sedan tillsammans ska kunna fylla i underlaget för din utbildningsplan på sidan 11.

Börja med att markera vilka maskinslag du ska utbilda dig för nedan.

LYFTANDE MASKINER OCH KRANAR

Markera vilka maskiner/kranar inom denna kategori du ska utbilda dig för. Inled sedan med att fylla i avsnittet "Arbetsmiljö och säkerhet" på sidan 3. Fyll sedan i för de maskinslag du ska utbilda dig på. Du behöver även visa din instruktör hur du hanterar maskinerna.

☒		Arbetsmiljö och säkerhet	3
☐		Hjullastare godshantering	4
☐		Teleskoplastare	8
☐		Fordonsmonterad kran	5
☐		Mobilkran	6
☐		Betongpump	7

JORDFÖRFLYTTANDE MASKINER

Markera vilka maskiner inom denna kategori du ska utbilda dig för. Inled sedan med att fylla i avsnitten "Arbetsmiljö och säkerhet" och "Anläggningsarbete" på sidan 3. Fyll sedan i för de maskinslag du ska utbilda dig på. Du behöver även visa din instruktör hur du hanterar maskinerna.

☒		Arbetsmiljö och säkerhet	3
☒		Anläggningsarbete	3
☐		Hjullastare anläggning	4
☐		Grävmaskin eller grävlastare	9
☐		Väghyvel	10

BEDÖMNING AV FÖRKUNSKAPER

Bedöm med ett kryss på den fyrgradiga skalan dina förkunskaper. Symbolerna anger vilka områden som berör det/de maskinslag du ska utbilda dig för. När du är klar gör din instruktör sin bedömning av dina förkunskaper och markerar vilka delar du behöver komplettera – utifrån TYAs krav och din egen bedömning.

DIN
BEDÖMNING
 KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG
 ←—————→
INSTRUKTÖRENS
MARKERING

ARBETSMILJÖ OCH SÄKERHET

(Obligatorisk kurs för alla maskinslag)

Kan du förklara hur sociala kontakter, samarbete, inflytande och personlig utveckling påverkar människors hälsa och arbetsförmåga?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du peka på vilken betydelse fysisk och psykisk arbetsmiljö och arbetsorganisation kan ha för individ, företag och samhälle?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du vidta åtgärder vid olycksfall?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du redogöra för betydelsen av förebyggande åtgärder och rehabilitering?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra enklare elarbeten och arbeta på ett ur elsäkerhets-synpunkt lämpligt sätt inom valt verksamhetsområde?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du grundläggande kunskaper om brand och brandbekämpning?	☐	☐	☐	☐	☐
Vet du vem som är ansvarig för arbetsmiljön på en arbetsplats?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du i övrigt till lagar och bestämmelser om arbetsmiljö och säkerhet?	☐	☐	☐	☐	☐

ANLÄGGNINGSARBETE

(Obligatorisk kurs för jordförflyttande maskiner)

Kan du arbeta inom anläggningsområdet med hänsyn till olika jordarters och grusarters egenskaper och funktion?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till sambanden mellan ritningar, beskrivningar, utsättning och det färdiga resultatet?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du använda och vårda verktyg och maskinell utrustning?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du arbeta på ett från skydds- och miljösynpunkt säkert sätt?	☐	☐	☐	☐	☐

DIN
BEDÖMNING

KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG

←—————→

INSTRUKTÖRENS
MARKERING

ARBETE MED HJULLASTARE

(Avser både godshantering och anläggning)

Kan du arbeta med hjullastare?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra daglig tillsyn, säkerhetskontroll, service och underhåll på hjullastare?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till hjullastarens uppbyggnad och arbetsätt?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du välja rätt tilläggsaggregat för en uppgift?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du placera hjullastaren så att största stabilitetsfaktor uppnås vid olika markförhållanden och belastningsgränser?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du öka maskinens framkomlighet samt köra loss och dra loss maskinen?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du manövrera en hjullastare efter teckengivning och radiodirigering?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du gällande regler för att framföra hjullastare på väg?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du arbeta med hjullastare på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt?	☐	☐	☐	☐	☐

Jag har tidigare erfarenhet (ange antal år och månader) av arbete med hjullastare inom

godshantering ..... år ..... mån

anläggningsarbete ..... år ..... mån

annat ..... år ..... mån

DIN
BEDÖMNING

KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG

←—————→

INSTRUKTÖRENS
MARKERING

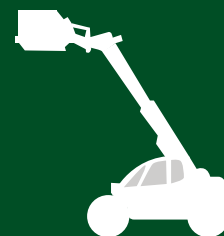
ARBETE MED FORDONSMONTERAD KRAN

Kan du utföra säkerhetskontroller, service och underhåll på fordonsmonterad kran?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till besiktning- och fordonbestämmelser för fordonsmonterad kran?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till kranars uppbyggnad och arbetssätt?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra olika typer av lyft?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du kontrollera och hantera olika lyftredskap?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du beräkna lyftförmåga efter lyftdiagram?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du bedöma vindens påverkan på kran och last?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du manövrera kranen efter teckengivning och radiodirigering?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till gällande bestämmelser för personlyft?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du placera kranen så att största stabilitetsfaktor uppnås vid olika markförhållanden?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du arbeta med fordonsmonterad kran på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt?	☐	☐	☐	☐	☐

Jag har tidigare erfarenhet av (ange antal år och månader) arbete med fordonsmonterad kran inom

- godshantering upp till 18 tonmeter ..... år ..... mån
- godshantering över 18 tonmeter ..... år ..... mån
- timmerhantering ..... år ..... mån
- annat ..... år ..... mån

DIN
BEDÖMNING

KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG

←—————→

INSTRUKTÖRENS
MARKERING

ARBETE MED MOBILKRAN

Kan du utföra olika typer av lyft med jibb, fackverksförlängning och samlyft?

○   ○   ○   ○   □

Kan du beräkna lyftförmåga efter lyftdiagram?

○   ○   ○   ○   □

Kan du utföra säkerhetskontroller, samt ge service och underhåll på mobilkran?

○   ○   ○   ○   □

Kan du välja rätt tilläggsaggregat för en uppgift?

○   ○   ○   ○   □

Kan du bedöma vindens påverkan på kran och last?

○   ○   ○   ○   □

Kan du manövrera kranen efter teckengivning och radiodirigering?

○   ○   ○   ○   □

Kan du säkerhetsbestämmelserna vid personlyft?

○   ○   ○   ○   □

Kan du gällande regler för att framföra mobilkran på väg?

○   ○   ○   ○   □

Kan du placera mobilkranen så att största stabilitetsfaktor uppnås vid olika markförhållanden och belastningsgränser?

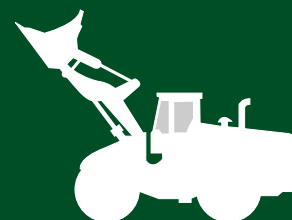
○   ○   ○   ○   □

Kan du arbeta med mobilkran på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt?

○   ○   ○   ○   □

Jag har tidigare erfarenhet av (ange antal år och månader) arbete med mobilkran

..... år   ..... mån

DIN
BEDÖMNING

KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG

←—————→

INSTRUKTÖRENS
MARKERING

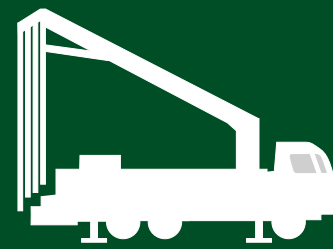
ARBETE MED BETONGPUMP

Kan du utföra daglig tillsyn, service och underhåll på betongpump?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till betongpumpens uppbyggnad och arbetsätt?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du förklara hur betongpumpens hydraul- och olika styrsystem arbetar?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra volymeräkningar för olika betongmaterial?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du tolka belastningstabeller och diagram som används vid arbete med betongpump?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du välja rätt utrustning för olika arbetsuppgifter med betongpump?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du placera kranen så att största stabilitetsfaktor uppnås vid olika markförhållanden?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till vad som gäller för placering av betongpump på en byggarbetsplats?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du manövrera betongpumpen efter teckengivning och radiodirigering?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till vad som ska kontrolleras före transport på väg?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du arbeta med betongpump på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt?	☐	☐	☐	☐	☐

Jag har tidigare erfarenhet av (ange antal år och månader) arbete med betongpump

..... år   ..... mån

DIN
BEDÖMNING

KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG

←—————→

INSTRUKTÖRENS
MARKERING

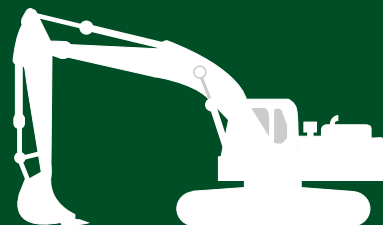
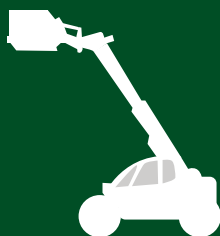
ARBETE MED TELESKOPLASTARE

Kan du arbeta med teleskoplastare?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra säkerhetskontroller samt ge service och underhåll på teleskoplastare?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till teleskoplastarens uppbyggnad och arbetssätt?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du välja rätt tilläggsaggregat för en uppgift?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du bedöma vindens påverkan?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du placera teleskoplastaren så att största stabilitetsfaktor uppnås vid olika markförhållanden och belastningsgränser?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du öka maskinens framkomlighet samt köra loss och dra loss maskinen?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du beräkna lyftförmåga enligt lyftdiagram och utföra olika typer av lyft?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du manövrera teleskoplastare efter teckengivning och radiodirigering?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra personlyft enligt gällande regler?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du gällande regler för att framföra teleskoplastare på väg?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du arbeta med teleskoplastare på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt?	☐	☐	☐	☐	☐

Jag har tidigare erfarenhet av (ange antal år och månader) arbete med teleskoplastare inom

- godshantering   ..... år   ..... mån
- anläggningsarbete   ..... år   ..... mån
- annat   ..... år   ..... mån

DIN
BEDÖMNING

KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG

←—————→

INSTRUKTÖRENS
MARKERING

ARBETE MED GRÄVMASKIN OCH GRÄVLASTARE

Kan du arbeta med grävmaskin och grävlastare?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra daglig tillsyn, service och underhåll av maskinerna?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du välja rätt tilläggsaggregat för en uppgift?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till maskinernas uppbyggnad och arbetssätt?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du öka maskinens framkomlighet samt köra loss och dra loss en maskin?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du använda kommunikationsutrustning och maskinlaser?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du gällande regler för att framföra grävmaskin och grävlastare på väg?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du arbeta med grävmaskin och grävlastare på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt?	☐	☐	☐	☐	☐

Jag har tidigare erfarenhet av (ange antal år och månader) arbete med grävmaskin eller grävlastare inom

- godshantering ..... år ..... mån
- anläggningsarbete ..... år ..... mån
- kabel- och rödragning ..... år ..... mån
- lastning av andra fordon ..... år ..... mån
- annat ..... år ..... mån

DIN
BEDÖMNING

KÄNNER TILL   ÄR SKICKLIG

←—————→

INSTRUKTÖRENS
MARKERING

ARBETE MED VÄGHYVEL

Kan du arbeta med väghyvel?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du utföra daglig tillsyn, säkerhetskontroll, service och underhåll på väghyvel?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du välja rätt tilläggsaggregat för en uppgift?	☐	☐	☐	☐	☐
Känner du till väghyvelns uppbyggnad och arbetssätt?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du öka maskinens framkomlighet samt köra loss och dra loss maskinen?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du använda väghyveln för vanligt förekommande arbete?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du använda kommunikationsutrustning och maskinlaser?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du gällande regler för att framföra väghyvel på väg?	☐	☐	☐	☐	☐
Kan du arbeta med väghyvel på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt?	☐	☐	☐	☐	☐

Jag har tidigare erfarenhet av (ange antal år och månader) arbete med väghyvel inom

anläggningsarbete   ..... år   ..... mån

annat   ..... år   ..... mån

MIN UTBILDNINGSPLAN

För att nå upp till TYAs krav för att erhålla utbildningsbok eller yrkesbevis krävs att jag,

.....(namn),
genomför utbildning enligt nedanstående.

Sedan tidigare har jag yrkesbevis för: .....

Jag innehar körkortsklass: A B BE C CE D DE

Min utbildningstid planeras enligt nedan:

LYFTANDE MASKINER OCH KRANAR

- Arbetsmiljö och säkerhet ..... timmar
- Hjullastare godshantering ..... timmar
- Teleskoplastare ..... timmar
- Fordonsmonterad kran ..... timmar
- Mobilkran ..... timmar
- Betongpump ..... timmar
- ..... **summa timmar**

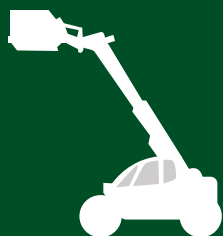
JORDFÖRFLYTTANDE MASKINER

- Arbetsmiljö och säkerhet ..... timmar
- Anläggningsarbete ..... timmar
- Hjullastare anläggning ..... timmar
- Grävmaskin eller grävlastare ..... timmar
- Väghyvel ..... timmar
- ..... **summa timmar**

Datum och ort: .....

Instruktörens namn: .....

Instruktörens namnteckning: .....

UTBILDNING OCH KOMPETENSPROV

Transportavtalets bilaga B anger följande riktlinjer för genomförande av utbildning och kompetensprov för maskinförare.

